УДК 81'1253:379.85

Дрьоміна Я. Є.
студентка гр. МТЕ-419
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна
наук. кер.- к.філол.наук, доцент Горлачова В. В.

OCTOPUS CARD: ІСТОРІЯ ВИБОРУ ЛЕКСИЧНОЇ НОМІНАЦІЇ

Octopus card – багаторазова безконтактна смарт-картка для здійснення електронних платежів в Інтернеті та в автономних системах Гонконгу. Запущена у вересні 1997 року для збору тарифів на систему масового транзиту через територію Гонконгу. Система Octopus є другою системою безконтактних смарт-карток у світі, після корейського Upass, і з тих пір переросла у широко використовувану платіжну систему для всього громадського транспорту в місті, що призвело до розвитку карт подібних систем по всьому світу.

Вибір назви продукту не був випадковим, згадування восьминога – це спроба метафоричного перекладу, що зміг об'єднати та репрезентувати деякі значення номінації першоджерела. Давайте звернімося до розгляду та аналізу метафоричного переносу номінації з визначенням етимологічних акцентів китайської культури та мови-

оригіналу. Як зазначають маркетингові ресурси «…octopus card is also known as baat tat tung in Cantonese which means «eight-arrived pass» though «go everywhere pass» is a more accepted meaning» [1]. Тобто кантонійська назва карти Octopus, Baat Daaht Tùng буквально перекладається як «прохід із вісьмома прибулими», де Baat Daaht може перекладатися як «досягаючи всюди», менш буквально, трактується як «пройти скрізь». Нагадуємо, що маркетологи обирали саме назву транспортної платіжної картки, тож інформативне поле кантонійського першоджерела повністю відповідає вимогам актуалізації значення «широкі можливості подорожування», «відсутність обмежень», «свобода руху». Звісно, наявність подібних компонентів значень створює позитивний імідж запропонованого продукту, що й було метою спеціалістів.

Варто підкреслити, що число вісім має символічне, навіть, сакральне значення для китайської культури, що, звісно, знайшло відображення і в китайському вербальному коді, де існує ідіома sei tùng baat daaht, загальний вираз, що вільно перекладається як «досяжний у всіх напрямках» [1]. Це також вважається щасливим числом у китайській культурі, і фраза «Baat daaht» може бути пов'язана з схожим за звучанням «Faat daaht», що означає «стати багатим» на одному з розповсюджених китайських діалектів – «In Chinese culture, the number 8 is considered lucky, and the phrase «baat tat» can be associated with a similarly-sounding «faat tat» which means getting wealthy in Cantonese» [там само]. Співзвучність цих виразів допомагає сугестивно «запевнити» власника подібної картки в її можливості змінити його фінансовий стан на краще.

Сугестивне навіювання значно ефективніше спрацьовує в цьому випадку, адже людина сама проводить асоціативний зв'язок між чітко продуманими закликами. Зазначені ідеї дублюються та доповнюються завдяки іконічній складовій, тому що логотип, який використовується на карті, є стрічкою Мебіуса у формі символу безкінечності. Символ безкінечності по суті є перегорнутою вісімкою, саме тому вербалізовані значення «свобода руху», «відсутність обмежень», «можливість розбагатіти» підкреслюються ще одним компонентом значення «безкінечність». Безперечно, це співвідноситься з ідеєю валідації терміну чинності безконтактної смарт-карти.

Вихід карти на загальнодержавний ринок, спроби пояснити туристам аксіологічні принципи, що були закладені в китайську назву

продукту обумовили застосування перекладу. За історичними обставинами, побут жителів міста Гонконг тісно пов'язаний з англійською мовою, до того ж англійська мова – мова міжнародного спілкування. Цим ми пояснюємо звернення саме до лексичного фонду англійської мови при виборі еквіваленту. Чому була обрана саме лексема octopus? Звернімося до етимології лексеми: «…genus name of a type of eight-armed cephalopod mollusks, from Latinized form of Greek oktōpous, literally «eight-foot» from oktō «eight» (see eight) + pous «foot» from PIE root *ped – «foot» [2]. В самій лексемі «закарбований» зміст числа вісім, також наявний зв'язок з символом безкінечності – стрічкою Мебіуса (іконічним компонентом, логотипом), проте втратилися етноспецифічні вербальні змісти та значення власне першоджерела, китайської назви з маніфестаціями свободи переміщення та багатства.

Таким чином, назва Octopus card – є багаторівневою за своєю семантикою номінацією, спробою творчого перекладу автентичної китайської назви продукту для здійснення електронних платежів.

Література:

1. Why it is called octopus card [Electronic Resource]. – Retrieved from: https://www.expats.hk/898-why-is-it-called-octopus-card.html Accessed on 10 April 2022. [in English].

2. Online etymology dictionary. Octopus [Electronic Resource]. – Retrieved from: https://www.etymonline.com/word/octopus Accessed on 10 April 2022. [in English].